

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2005

Julkaistu Helsingissä 19 päivänä heinäkuuta 2005

N:o 522—533

SISÄLLYS

N:o		Sivu
522	Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain muuttamisesta	3211
523	Laki poliisilain 27 §:n muuttamisesta	3213
524	Laki puolustusvoimista annetun lain 2 §:n muuttamisesta	3214
525	Laki poliisilain muuttamisesta	3215
526	Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 2 ja 5 a §:n muuttamisesta	3225
527	Laki tieliikennelain 48 §:n muuttamisesta	3226
528	Laki tuloverolain muuttamisesta	3227
529	Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta	3228
530	Laki keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	3230
531	Laki tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta ..	3231
532	Tasavallan presidentin asetus Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen voimaansaattamisesta ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta	3232
533	Valtioneuvoston asetus ajokorttiasetuksen 19 ja 26 §:n muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen voimaantulosäännöksen muuttamisesta	3233

N:o 522

Laki

puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimien virka-avusta poliisille 5 päivänä joulukuuta 1980 annetun lain (781/1980) 4 § sekä
lisätään lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

4 §

Poliisilla on oikeus saada puolustusvoimilta voimakeinojen käyttöä edellyttävää virka-apua rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2—7 kohdassa tai 2 momentissa tarkoitetun rikoksen estämiseksi tai keskeyttämiseksi, jos estäminen tai keskeyttäminen ei ole mahdollista poliisin omalla välineistöllä ja henkilöstöllä.

Virka-apu voi sisältää sotilaallisten voimakeinojen käyttöä, jos se on välttämätöntä

suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla.

Sotilaallisilla voimakeinoilla tarkoitetaan virkamiehen henkilökohtaisen aseiden käyttöä voimakkaampaa sotavarusteiden tapahtuvaa sellaista asevoiman käyttöä, joka soveltuu poliisitehtävän suorittamiseen.

Voimakeinojen on oltava puolustettavia suhteessa tehtävän tärkeyteen ja kiireellisyys-

HE 187/2004
HaVM 11/2005
EV 86/2005

teen, vastarinnan vaarallisuuteen, käytettävissä oleviin voimavaroihin sekä muihin tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttaviin seikkoihin. Erityisesti on otettava huomioon sivullisten oikeudet ja heidän turvallisuutensa. Ennen voimakeinojen käyttöä on niiden käytöstä mahdollisuuksien mukaan varoitettava.

Poliisi päättää tässä pykälässä tarkoitettujen voimakeinojen käyttämisestä ja johtaa niiden käyttöä. Voimakeinoja saa käyttää vain puolustusvoimien sotilasvirassa palveleva sekä se, joka on nimitetty puolustusvoimien virkamieheksi määräaikaiseen virkasuhteeseen määrättynä sotilastehtävään.

4 a §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa virka-apua pyytää sisäasiainministeriö puolustusministeriöltä ja sen antamisesta päättää valtioneuvoston yleisistunnossa. Jos valtioneuvostoa ei ole mahdollista saada riittävän

nopeasti koolle, yhteiskunnan erittäin tärkeää toimintoa välittömästi ja vakavasti vaarantavassa kiireellisessä tapauksessa voi virka-apua pyytää sisäasiainministeriö puolustusministeriöltä, joka välittömästi päättää virkaavun antamisesta. Pyynnöstä ja päätöksestä on tällöin ilmoitettava viipymättä valtioneuvostolle ja tasavallan presidentille. Valtioneuvosto voi päättää jo aloitetun virkaavun antamisen jatkamisesta tai lopettamisesta.

Puolustusvoimia ei saa määrätä 4 §:ssä tarkoitettuihin toimiin ilman 1 momentissa edellytettyä virkaavun pyyntöä ja päätöstä sen antamisesta, ellei puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.

Suomen alueellisen koskemattomuuden turvaamisesta säädetään aluevalvontalaissa (755/2000).

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Ministeri *Tuula Haatainen*

N:o 523

L a k i

poliisilain 27 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun poliisilain (493/1995) 27 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 517/2003, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

27 §

Voimakeinojen käyttö

miseksi sen mukaan kuin puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetussa laissa (781/1980) säädetään.

Poliisilla on oikeus puolustusvoimien avustuksella käyttää sotilaallisia voimakeinoja terrorismirikoksen estämiseksi tai keskeyttä-

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tuula Haatainen*

N:o 524

Laki

puolustusvoimista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimista 31 päivänä toukokuuta 1974 annetun lain (402/1974) 2 §:n 6 kohta ja
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 740/1994, 228/2000 ja 452/2001, uusi 2 momentti, seuraavasti:

2 §

Puolustusvoimien tehtävänä on:

6) antaa tarvittaessa virka-apua yleisen järjestyksen ja turvallisuuden voimassa pitämiseen sekä terrorismirikosten estämiseen ja keskeyttämiseen niin kuin siitä on erikseen säädetty;

Puolustusvoimilla on sen mukaan kuin

puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetussa laissa (781/1980) säädetään oikeus poliisiin johdolla käyttää sotilaallisia voimakeinoja puolustusvoimien avustaessa poliisia terrorismirikoksen estämisessä tai keskeyttämisessä.

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tuula Haatainen*

N:o 525

L a k i**poliisilain muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun poliisilain (493/1995) 22 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1121/1999,
muutetaan 5 §, 20 §:n 2 momentti, 22 a, 28 ja 30 a §, 31 §:n 3 ja 4 momentti, 31 a—31 d, 32 a—32 d, 33 ja 33 a §, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 2 momentti, 43 §:n 4 ja 6 momentti, 44 §:n 1 ja 2 momentti, 47 §:n 1 ja 3 momentti sekä 54 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 22 a ja 30 a § sekä 54 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti laissa 315/2001, 28 § osaksi laissa 21/2001, 31 §:n 3 ja 4 momentti, 31 a—31 d, 32 a—32 d, 33 ja 33 a § sekä 44 §:n 2 momentti viimeksi mainitussa laissa sekä 36 §:n 2 momentti laissa 522/2004, sekä
lisätään 7 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 9 a—9 e, 22 b—22 f, 31 e, 31 f ja 33 b §, 36 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 21/2001 ja 522/2004, uusi 4 momentti, lakiin uusi 36 a §, 42 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, lakiin uusi 45 a § ja 47 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Toimenpiteen siirtäminen ja toimenpiteestä luopuminen

Suorittaessaan 3 luvussa tarkoitettuja tiedonhankintatoimenpiteitä poliisimies saa siirtää puuttumisen sellaiseen tekeillä olevaan rikokseen, josta ei aiheudu välitöntä vakavaa vaaraa toisen hengelle, terveydelle tai vapaudelle taikka välitöntä huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon vaaraa ja jos toimenpiteen siirtäminen on välttämätöntä tiedonhankintatoiminnan paljastumisen estämiseksi tai toiminnan tavoitteen turvaamiseksi.

Poliisilla on oikeus luopua toimenpiteestä, milloin sen loppuun saattaminen voisi johtaa kohtuuttomiin seurauksiin tavoiteltavaan tulokseen nähden.

Poliisin toimenpidettä pyytäneellä henkilöllä, jonka välitöntä oikeutta asia koskee, on oikeus saada tieto toimenpiteestä luopumisen perusteesta.

7 §

Poliisivaltuudet

Nuoremmalla konstaapelilla on poliisimiehelle kuuluvat toimivaltuudet. Poliisin perustutkintoon kuuluvan työharjoittelujakson aikana nuorempi konstaapeli saa käyttää poliisimiehelle kuuluvia toimivaltuuksia työhar-

joittelun ohjaajan johdon ja tarpeellisen valvonnan alaisena.

9 a §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Poliisitoiminnallisen erityistilanteen varalta poliisimiehen tulee huolehtia siitä, että hänen yhteystietonsa ovat poliisiyksikön tiedossa.

Poliisimiehen on viipymättä ilmoittauduttava palvelukseen vakavan yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavan teon tai tapahtuman sitä välttämättä vaatiessa.

Poliisimies on velvollinen määräyksestä saapumaan palvelukseen myös vuosilomalla ollessaan, milloin se yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi on välttämätöntä. Määräyksen voi antaa poliisin ylijohdo poliisimiehelle, poliisin lääninjohto alaiselle poliisimiehelle sekä poliisin valtakunnallisen yksikön päällikkö ja kihlakunnan poliisilaitoksen päällikkö oman yksikkönsä poliisimiehelle.

Poliisimies on muulloin kuin virkavapaana tai vuosilomalla ollessaan velvollinen määräyksestä olemaan tilapäisesti hälytysvalmiudessa ja saapumaan palvelukseen, milloin se poliisin toimintaan liittyvästä erityisestä syystä on tarpeen. Määräyksen voi antaa poliisin ylijohdo poliisimiehelle, poliisin lääninjohto alaiselle poliisimiehelle sekä poliisin valtakunnallisen yksikön päällikkö ja kihlakunnan poliisilaitoksen päällikkö oman yksikkönsä poliisimiehelle.

9 b §

Poliisimiehen toimiminen avustajana tai asiamiehenä

Poliisimies saa toimia rikoksesta epäillyn avustajana tai asiamiehenä vain, jos epäilty on hänen oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu lähiomaisensa ja tällä ei oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvun 1 §:n mukaan ole oikeutta saada puolustajaa.

Poliisimies ei saa toimia asianomistajan avustajana tai asiamiehenä, jos se voi olla ristiriidassa hänen virkatehtäviensä hoitamisen kanssa.

9 c §

Poliisimiehen käyttäytyminen

Poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässään käyttäytyttävä siten, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luotamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Arvioitaessa poliisimiehen käyttäytymistä otetaan huomioon myös hänen asemansa ja tehtävänsä poliisihallinnossa.

9 d §

Sivutoimet

Poliisimies ei saa ottaa vastaan eikä pitää valtion virkamieslain (750/1994) 18 §:n 4 momentissa tarkoitettua sivutointa, ellei siihen hakemuksesta myönnetä lupaa.

Poliisimies ei saa hoitaa tehtävää, johon liittyvät oikeudet tai velvollisuudet saattavat joutua ristiriitaan tämän lain mukaisten tehtävien kanssa.

9 e §

Poliisimiehen kunto ja ammattitaito

Poliisimiehen tulee ylläpitää työtehtäviensä edellyttämää kuntoa ja ammattitaitoa. Eri työtehtävien edellyttämän kunnan tasosta ja kuntotestien järjestämisestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Rikoksilta ja häiriöiltä suojaaminen

Henkilö saadaan poistaa paikalta myös, jos hän käyttäytymisellään aiheuttaa taikka hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä ja aiemman käyttäytymisensä perusteella vastaavassa tilanteessa on todennäköistä, että hän aiheuttaa huomattavaa häiriötä tai välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle.

22 a §

Vieraan valtion virkamiehen toimivalta

Tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla tehdyn sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen (*Schengenin yleissopimus*) 40 artiklassa tarkoitetulla Schengenin säännöstöä soveltavan valtion toimivaltaisella virkamiehellä on oikeus maansa alueella vereksestä tai pakenemasta tavatun rikoksentehtäjän takaa-ajoon Suomen alueella samoin kuin kiinniottoon ja turvallisuustarkastukseen Suomen alueella siten kuin Suomea velvoittavassa Schengenin säännöstössä määrätään. Kulkuneuvon pysäyttämisestä ja turvallisuustarkastuksesta on lisäksi voimassa, mitä 21 §:n 1 momentissa sekä 22 §:n 1 ja 5 momentissa säädetään.

Oikeus voimakeinoin tapahtuvaan vereksestä tavatun tai pakenevan kiinniottoon on kuitenkin vain, jos kiinniotettava vastarintaa tekemällä koettaa välttää kiinnijoutumisen eikä suomalaisen toimivaltaisen virkamiehen apua kiinniottoon ole viipymättä saatavilla. Voimakeinojen käytön edellytyksistä ja käytöstä on lisäksi voimassa, mitä muualla tässä laissa sekä rikoslaissa (39/1889) säädetään.

Tämän pykälän 1 momentin perusteella kiinniotettu on viipymättä luovutettava kiinniottopaikkakunnan kihlakunnan poliisilaitokselle, jolle on myös ilmoitettava Suomen alueella tehdyistä muista toimenpiteistä ja niiden seurauksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun toimivaltaisen virkamiehen toimenpiteistä sivulliselle aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä 47 §:n 2 momentissa säädetään korvauksen suorittamisesta.

22 b §

Turvatar kastus

Poliisilaitoksissa ja muissa poliisin toimiloissa voidaan järjestää turvatarkastuksia turvallisuudesta huolehtimiseksi, järjestyksen turvaamiseksi ja omaisuuden suojelemiseksi.

Turvatar kastuksesta päättää poliisiyksikön päällikkö.

Turvatar kastuksessa voidaan tarkastaa poliisin toimitiloihin saapuvat ja siellä olevat

henkilöt sekä heillä mukanaan olevat tavarat. Poliisiyksikön päällikkö päättää, missä laajuudessa turvatarkastus järjestetään.

Turvatar kastuksen voi suorittaa poliisimies taikka muu poliisiin palveluksessa oleva tai poliisiin hyväksymä tähän tehtävään koulutettu henkilö (*turvatar kastaja*).

Turvatar kastus on suoritettava niin, ettei siitä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai vahinkoa omaisuudelle.

22 c §

Turvatar kastusten suorittaminen

Turvatar kastajalla on oikeus metallinilmäistä tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa poliisin toimitiloihin saapuva tai siellä oleva henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, ettei hänellä ole mukanaan esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle tai järjestykselle taikka jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen. Turvatar kastajalla on oikeus tarkastaa henkilön mukana olevat tavarat myös muulla tavoin. Jos on perusteltua aihetta epäillä, että henkilöllä on mukanaan edellä tarkoitettu esine tai aine, henkilö voidaan tarkastaa esineen tai aineen löytämiseksi.

22 d §

Turvatar kastuksessa löydettyjen esineiden haltuunotto

Turvatar kastajalla on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tai muuten löydetty esine tai aine, jota tarkoitetaan 22 c §:ssä tai jonka hallussapito on muuten lain tai sen nojalla annetun määräyksen nojalla kielletty. Pois otetut esineet ja aineet on, jollei siihen ole lain mukaan estettä, palautettava tarkastetulle hänen poistuessaan poliisin toimitiloista.

22 e §

Voimakeinojen käyttö turvatar kastuksessa

Jos joku kieltäytyy turvatar kastustoimenpiteestä, turvatar kastaja voi poistaa hänet poliisin toimitiloista. Turvatar kastaja voi tar

vittaessa käyttää henkilön poistamiseksi toimitiloista sellaisia voimakeinoja, joita henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina. Muu kuin poliisimies tai poliisin palveluksessa oleva virkamies ei kuitenkaan saa käyttää voimakeinoja henkilön poistamiseksi poliisin toimitiloista, ellei muusta lainsäädännöstä muuta johdu.

Vastuuvapausperusteesta ja rangaistusvastuun lievennyksestä voimakeinojen käytön liioittelussa säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

22 f §

Turvataarkastusta koskevat tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä turvatarkastustoimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta ja turvatarkastusten käytännön järjestämisestä sekä turvatarkastuksista järjestettävästä koulutuksesta voidaan antaa sisäasiainministeriön asetuksella.

3 luku

Tiedonhankintaa koskevat säännökset

28 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *teknisellä valvonnalla* jatkuvaa tai toistuvaa yleisöön, ajoneuvojen kuljettajiin, jalkankulkijoihin tai ajoneuvoihin kohdistuvaa, teknisellä laitteella tapahtuvaa katselua tai kuuntelua sekä äänen tai kuvan automaattista tallentamista;

2) *tarkkailulla* jatkuvaa tai toistuvaa tiettyyn henkilöön tai hänen toimintaansa kohdistuvaa tiedonhankintaa;

3) *teknisellä tarkkailulla* jatkuvaa tai toistuvaa tiettyyn henkilöön kohdistuvaa teknisellä laitteella tapahtuvaa kuuntelua ja äänen tallentamista (*tekninen kuuntelu*), katselua ja kuvaamista (*tekninen katselu*) sekä kulkuneuvon tai tavaran liikkumisen seurantaa (*tekninen seuranta*);

4) *peitetöinnillä* jatkuvaa tai toistuvaa henkilöön tai henkilöryhmään taikka tämän toimintaan kohdistuvaa tiedonhankintaa soluttautumalla;

5) *valeostolla* rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi tai rikoksella saadun hyödyn takaisin saamiseksi poliisin tekemää ostotarjousta tai näyte-erän luonteiseksi katsottavan esineen, aineen tai omaisuuden ostoa, jollei rikoksen estäminen, paljastaminen tai selvittäminen tai rikoksella saadun hyödyn takaisin saaminen välttämättä vaadi näyte-erää suuremman erän taikka esineen, aineen tai omaisuuden ostamista tiettyinä kokonaisuutena;

6) *televalvonnalla* salassa pidettävien tunnistamistietojen hankkimista televiesteistä, jotka on lähetetty viestintämarkkinalaissa (393/2003) tarkoitettuun yleiseen viestintäverkkoon tai siihen liitettyyn viestintäverkkoon kytketystä teleliittymästä, sähköpostiosoitteesta tai muusta teleosoitteesta tai telepäätelaitteesta taikka vastaanotettu tällaiseen teleliittymään, teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen, sekä matkaviestimen sijaintitiedon hankkimista ja tällaisen teleliittymän tai telepäätelaitteen tilapäistä sulkemista;

7) *telekuuntelulla* 6 kohdassa tarkoitettun viestintäverkon kautta teleliittymään, teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen tulevan taikka siitä lähtevän viestin kuuntelua tai tallentamista salaa viestin sisällön selvittämiseksi;

8) *tietolähdetoiminnalla* tietojen hankintaa käyttämällä tietolähteenä poliisihallinnon ulkopuolista henkilöä.

Telekuuntelusta, televalvonnasta sekä teknisestä tarkkailusta rikoksen selvittämiseksi säädetään pakkokeinolaissa.

30 a §

Vieraan valtion virkamiehen suorittama tarkkailu

Schengenin yleissopimuksen 41 artiklassa tarkoitettulla Schengenin säännöstöä soveltavan valtion toimivaltaisella virkamiehellä on oikeus jatkaa maansa alueella alkanutta, rikoksen selvittämiseksi tapahtuvaa henkilön tarkkailua tai teknistä tarkkailua Suomen alueella siten kuin Suomea velvoittavassa

Schengenin säännöstössä määrätään. Edellytyksenä on lisäksi, että suomalainen poliisimies tai toimivaltansa rajoissa suomalainen rajavartiomies tai tullimies ei voi välittömästi jatkaa tarkkailua tai teknistä tarkkailua Suomen alueella.

Tarkkailussa saa käyttää sellaisia teknisiä välineitä, joiden käyttöön suomalainen poliisimies on oikeutettu teknisestä tarkkailusta annettujen säännösten mukaisesti. Tarkkailusta ja teknisestä tarkkailusta on annettava selvitys sen paikkakunnan kihlakunnan poliisilaitokselle, jonka alueella on pääasiallisesti toimittu.

31 §

Teknisen tarkkailun edellytykset

Teknisen kuuntelun edellytyksenä on lisäksi, että henkilön käyttäytymisestä tai muutoin voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyvän rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, huumausainerikokseen tai rikoslain 34 a luvun 2 §:ssä tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmisteluun. Teknisen katselun ja teknisen seurannan edellytyksenä on vastaavasti, että henkilön käyttäytymisestä tai muutoin voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyvän rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta, tai myötävaikuttavan tällaisen rikoksen tekemiseen. Jos tekninen katselu kohdistuu 1 momentissa tarkoitettuun vankeinhoitolaitoksen huostassa olevaan henkilöön, edellytetään kuitenkin, että henkilön käyttäytymisestä tai muutoin voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyvän rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, huumausainerikokseen tai rikoslain 34 a luvun 2 §:ssä tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmisteluun.

Poliisimiehellä on oikeus kohdistaa teknistä tarkkailua myös asunnossa olevaan henkilöön, jos tämä on välttämätöntä poliisitoimenpiteen turvalliseksi suorittamiseksi ja toimenpiteen suorittajan, kiinni otettavan tai suojattavan henkilön henkeä tai terveyttä uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi.

31 a §

Peitetoiminnan edellytykset

Poliisimiehellä on oikeus peitetoimintaan, jos se on tarpeen pakkokeinolain 5 a luvun 2 §:ssä tarkoitetun rikollisen toiminnan taikka rikoslain 17 luvun 18 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen tai sen rangaistavan yrityksen estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi ja tiedonhankinnan kohteena olevan käyttäytymisen perusteella tai muutoin on perusteltu aihe epäillä hänen syyllistyvän sanottuun rikokseen. Peitetoiminta asunnossa on sallittua, jos sisäänkäynti tai oleskelu tapahtuu asuntoa käyttävän aktiivisella myötävaikutuksella. Kotietsinnästä on kuitenkin voimassa, mitä pakkokeinolaissa säädetään.

31 b §

Valeoston edellytykset

Poliisimiehellä on oikeus valeostoon, jos se on välttämätöntä kätkemisrikoksen tai varkauden taikka sellaisen rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta, tai tällaisen rikoksen johdosta laittomasti hallussa pidetyn tai kaupatun esineen, aineen taikka omaisuuden löytämiseksi tai tällaisella rikoksella saadun hyödyn takaisin saamiseksi.

31 c §

Televalvonnan edellytykset

Poliisimiehellä on oikeus rikoksen estämiseksi tai paljastamiseksi kohdistaa televalvontaa henkilön hallussa olevaan tai hänen oletettavasti muuten käyttämäänsä teleliittymään, teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen taikka tilapäisesti sulkea tällainen liittymä tai laite, jos henkilön lausumien, uhkausten tai käyttäytymisen perusteella taikka muutoin voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyvän rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, automaattiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään kohdistuvaan rikokseen, joka tehdään tele-

päätelaitetta käyttäen, paritukseen, oikeuden käytössä kuultavan uhkaamiseen, laittomaan uhkaukseen, huumausainerikokseen, edellä tarkoitettujen rikosten rangaistavaan yritykseen tai terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmisteluun.

Poliisimiehellä on lisäksi oikeus televalvontaan 18 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tai muussa tilanteessa, jos se on välttämätöntä henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi.

31 d §

Telekuuntelun edellytykset

Poliisimiehellä on oikeus rikoksen estämiseksi tai paljastamiseksi kohdistaa telekuuntelua henkilön hallussa olevaan tai hänen oletettavasti muuten käyttämäänsä teleliittymään, teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen, jos henkilön lausumien, uhkausten tai käyttäytymisen perusteella voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyvän rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2—7 kohdassa tai mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtävään rikokseen, terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmisteluun, terroristiryhmän johtamiseen, terroristiryhmän toiminnan edistämiseen tai terrorismin rahoittamiseen ja jos saatavilla tiedoilla voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen estämiseksi tai paljastamiseksi.

Poliisimiehellä on lisäksi oikeus telekuunteluun 18 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tai muussa tilanteessa, jos se on välttämätöntä henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi.

31 e §

Kuuntelukiellot

Mitä pakkokeinolain 5 a luvun 10 §:ssä säädetään kielloista kohdistaa kuuntelua epäiltyyn, on voimassa myös tämän lain nojalla tapahtuvassa muussakin kuin epäiltyyn kohdistuvassa teknisessä kuuntelussa ja telekuuntelussa.

31 f §

Tiedon hankkiminen matkaviestimien sijainnista

Poliisille voidaan antaa lupa saada tieto niistä matkaviestimistä, joista tietynä aikana kirjautuu tieto tietyn paikan läheisyydessä sijaitsevan tukiaseman kautta telejärjestelmään, jos tietojen saamisella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys 31 c §:n 1 momentissa tarkoitettun rikoksen estämisessä tai mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettun vaaran torjumisessa.

32 a §

Peitetoiminnasta ja valeostosta päättäminen sekä peitetoiminnan ja valeoston valvonta

Peitetoiminnasta päättää sisäasiainministeriön asetuksella säädetyn poliisiyksikön päällikkö.

Valeostosta päättää kihlakunnan poliisilaitoksen, keskusrikospoliisin tai suojelupoliisin päällikkö taikka hänen määräämänsä päällystön kuuluva poliisimies.

Peitetoiminnasta ja valeostosta päättäneen poliisiyksikön on laadittava toiminnasta selvitys sisäasiainministeriölle, joka antaa vuosittain eduskunnan oikeusasiamiehelle kertomuksen peitetoiminnan ja valeoston käytöstä.

32 b §

Telekuuntelusta, televalvonnasta, tiedon hankkimisesta matkaviestimien sijainnista ja teknisestä tarkkailusta päättäminen tuomioistuimessa ja asian muusta käsittelystä

Telekuuntelusta, televalvonnasta, tiedon hankkimisesta matkaviestimien sijainnista sekä teknisestä tarkkailusta 31 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa tekninen kuuntelu tai tekninen katselu edellyttää tarkkailuun käytettävän laitteen sijoittamista huoneeseen tai tilaan, jossa tarkkailtava oleskelee, tai tarkkailtavan käyttämän kulkuneuvon sisälle taikka jossa tekninen kuuntelu tai tekninen katselu kohdistuu vankeinhoitolaitoksen huostassa olevaan henkilöön, päättää pakkokeinolain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettu

tuomioistuिन tai muu tuomioistuिन, jossa asian käsittely sopivasti käy päinsä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia ratkaistaan kuulematta tarkkailtavaa taikka kuunneltavan tai katseltavan tilan haltijaa. Vankeinhoitolaitoksen huostassa olevaan henkilöön kohdistettavaa teknistä kuuntelua tai teknistä katselua koskevaa asiaa tuomioistuimessa käsiteltäessä rangaistuslaitoksen johtajalle on kuitenkin varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun asian käsittelystä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä pakkokeinolain 5 a luvun 6, 7 ja 9 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa sekä 12 ja 14 §:ssä säädetään.

32 c §

Poliisimiehen oikeus päättää kiiretilanteessa televalvonnasta, tiedon hankkimisesta matkaviestimien sijainnista ja teknisestä tarkkailusta

Päällystöön kuuluva poliisimies päättää televalvonnasta, tiedon hankkimisesta matkaviestimien sijainnista tai 32 b §:n 1 momentissa tarkoitettua teknisestä tarkkailusta, jos toimenpide ei siedä viivytystä. Päällystöön kuuluva poliisimies päättää toimenpiteestä siihen asti, kunnes tuomioistuिन on ratkaissut luvan antamista koskevan vaatimuksen. Vaatimus voidaan esittää myös puhelimitse, jolloin sen sisältö on kirjallisesti vahvistettava jälkikäteen. Vaatimus on tehtävä heti, kun se on mahdollista, ja viimeistään 24 tunnin kuluttua toimenpiteen aloittamisesta. Lopetettua toimenpiteestä on tehtävä ilmoitus tuomioistuimelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus ei koske teknistä kuuntelua tai teknistä katselua, joka kohdistuu vankeinhoitolaitoksen huostassa olevaan henkilöön.

32 d §

Televalvonnan, tiedon hankkimisen matkaviestimien sijainnista ja teknisen tarkkailun jatkaminen poliisimiehen päätettyä toimenpiteestä

Saatuaan 32 c §:n 1 momentissa tarkoitettun

vaatimuksen tai ilmoituksen tuomioistuिन voi kieltää televalvonnan, tiedon hankkimisen matkaviestimien sijainnista tai teknisen tarkkailun jatkamisen taikka asettaa toimenpiteen käytölle rajoituksia tai tietojen käytölle tarpeellisiksi katsomiaan ehtoja.

Asian käsittelystä tuomioistuimessa on soveltuvin osin voimassa, mitä pakkokeinolain 5 a luvun 6, 7 ja 9 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa sekä 12 ja 14 §:ssä säädetään.

33 §

Tarkkailusta, teknisestä tarkkailusta, televalvonnasta ja telekuuntelusta ilmoittaminen

Edellä 31 §:n 1 momentissa tarkoitettua teknisestä tarkkailusta tai mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua tekniseen tarkkailuun käytettävän laitteen sijoittamisesta päättäneen poliisimiehen taikka 32 b §:n nojalla telekuuntelusta, televalvonnasta tai teknisestä tarkkailusta päättäneen tai tuomioistuimelle vaatimuksen tehneen poliisimiehen taikka 32 c §:n nojalla televalvonnasta tai teknisestä tarkkailusta päättäneen poliisimiehen on teknisen tarkkailun, televalvonnan tai telekuuntelun päätyttyä ilmoitettava toimenpiteestä sen kohteena olleelle henkilölle, jollei ilmoittaminen vaaranna tiedonhankinnan tarkoitusta tai rikoksen esitutkintaa.

Tarkkailusta tai 31 §:n 4 momentissa tarkoitettua teknisestä tarkkailusta taikka näiden toimenpiteiden perusteista ei tarvitse tehdä ilmoitusta.

Edellä 31 §:ssä tarkoitettua teknisestä kuuntelusta sekä 32 b §:ssä tarkoitettua telekuuntelusta, televalvonnasta, tiedon hankkimisesta matkaviestimien sijainnista ja teknisestä tarkkailusta sekä 32 c §:ssä tarkoitettua televalvonnasta, tiedon hankkimisesta matkaviestimien sijainnista ja teknisestä tarkkailusta on toimenpiteen suorittaneen poliisimiehen laadittava viipymättä pöytäkirja, josta säädetään tarkemmin sisäasiainministeriön asetuksella. Pöytäkirja on toimitettava sisäasiainministeriöön, joka antaa vuosittain eduskunnan oikeusasiamiehelle kertomuksen tässä momentissa tarkoitettun teknisen kuuntelun, televalvonnan ja telekuuntelun käytöstä. Samalla on myös annettava selvitys teknisen tarkkailun käytöstä rangaistuslaitoksessa.

33 a §

Tiedonhankinnan paljastumisen estäminen

Poliisi voi, silloin kun se on välttämätöntä tarkkailun, teknisen tarkkailun, valeoston, peitetoiminnan ja tietolähdetoiminnan paljastumisen estämiseksi, käyttää harhauttavia tai peiteltyjä tietoja, tehdä ja käyttää harhauttavia tai peiteltyjä rekisterimerkintöjä sekä valmistaa ja käyttää vääriä asiakirjoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rekisterimerkinnän tekemisestä sekä asiakirjan valmistamisesta päättää sisäasiainministeriön asetuksella säädetyn poliisiyksikön päällikkö.

Rekisterimerkintöjen tekemisestä sekä asiakirjojen valmistamisesta päättäneen poliisiyksikön on pidettävä luetteloa merkinnöistä ja asiakirjoista, valvottava niiden käyttöä sekä huolehdittava merkintöjen oikaisemisesta.

Rekisterimerkintöjen ja asiakirjojen käyttämisestä päättää päällystään kuuluva poliisimies.

Rekisterimerkintöjen tekemisestä tai asiakirjojen valmistamisesta päättäneen poliisiyksikön ja rekisterimerkintöjen tai asiakirjojen käyttämisestä päättäneen poliisiyksikön on laadittava selvitys merkintöjen tekemisestä, asiakirjojen valmistamisesta sekä merkintöjen ja asiakirjojen käyttämisestä sisäasiainministeriölle, joka antaa asiasta vuosittain kertomuksen eduskunnan oikeusasiamiehelle.

33 b §

Rekisterimerkinnän oikaisu

Edellä 33 a §:ssä tarkoitettu rekisterimerkintä on oikaistava sen jälkeen, kun oikaisu ei enää vaaranna tiedonhankinnan tarkoitusta tai rikoksen esitutkintaa taikka kun se ei enää ole välttämätön tiedonhankinnan paljastumisen estämiseksi.

34 §

Aineiston käsittely

Päällystään kuuluvan poliisimiehen on viipymättä tarkastettava 30, 31 ja 31 f §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä suoritettaessa koottu tiedot ja 31 §:ssä tarkoitettua teknisen tarkkailun avulla hankitut tallenteet. Yksin-

omaan sivullista koskevat tiedot on tarkastuksen jälkeen viipymättä hävitettävä, jolle niitä tarvita rikoksen selvittämiseen.

36 §

Tietojen saanti yksityiseltä yhteisöltä tai henkilöltä

Poliisilla on oikeus saada teleyritykseltä ja yhteisötilaajalta tai teknisellä laitteella yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, jota ei mainita julkisessa luettelossa, tai teleliittymän, sähköpostiosoitteen, muun teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöivät tiedot, jos tietoja yksittäistapauksessa tarvitaan poliisille kuuluvan tehtävän suorittamiseksi. Poliisilla on vastaava oikeus saada posti toimintaa harjoittavalta yhteisöltä jakeluosoitetietoja. Poliisi saa käyttää tietojen hankkimiseksi ainoastaan sellaista teknistä laitetta, jota voidaan käyttää vain teleliittymän ja telepäätelaitteen yksilöimiseen. Viestintävirasto tarkastaa teknisen laitteen tässä momentissa tarkoitetun vaatimustenmukaisuuden sekä sen, ettei tekninen laite ominaisuuksiensa vuoksi aiheuta haitallista häiriötä yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille.

Telekuuntelusta, televalvonnasta ja tietojen hankkimisesta matkaviestimien sijainnista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

36 a §

Tietolähdetoiminta

Poliisi voi käyttää poliisihallinnon ulkopuolista henkilöä tietolähteenä 1 §:ssä säädetyn tehtävänsä hoitamiseksi.

Tietolähdettä koskevat tiedot voidaan tallentaa henkilörekisteriin. Tietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annettua lakia (761/2003).

Tietolähteelle voidaan maksaa palkkio. Palkkion maksamisen edellytyksenä on, että tietolähde on rekisteröity. Perustellusta syystä palkkio voidaan maksaa myös rekisteröimättömälle tietolähteelle. Palkkion veronalaisuudesta säädetään erikseen.

42 §

Poliisihenkilöstön täydentäminen

Täydennyspoliisihenkilöstöön kuuluva voidaan asettaa täydennyspoliisihenkilöstön koulutukseen liittyvään tilaisuuteen kokoontumislain 18 §:ssä tarkoitetuksi järjestyksenvalvojaksi ja hänet voidaan määrätä tällaiseen tilaisuuteen tieliikennelain 49 §:ssä tarkoitetuksi liikenteen ohjaajaksi. Järjestyksenvalvojaksi hyväksymisestä sekä järjestyksenvalvojan kelpoisuusvaatimuksista, valtuuksista ja velvollisuuksista säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999) sekä liikenteenohjaajaksi määräämisestä ja liikenteenohjaajan valtuuksista tieliikenneasetuksessa (182/1982).

43 §

Vaitiolovelvollisuus

Vaitiolovelvollisuus ei estä ilmaisemasta sellaisia tietoja, joiden ilmaiseminen on yksittäistapauksessa tarpeen hengelle tai terveydelle vaarallisen tapahtuman, vapautteen kohdistuvan rikoksen taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon välttämiseksi taikka valtion turvallisuuden varmistamiseksi.

Poliisin henkilörekisteriin talletettujen tietojen luovuttamisesta toiselle poliisiyksikölle ja muille viranomaisille teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa ja ulkomaille säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa sekä henkilörekisterien käyttämisestä turvallisuusselvityksiä annettaessa turvallisuusselvityksistä annetussa laissa (177/2002).

44 §

Vaitiolo-oikeus

Poliisin henkilöstöön kuuluva ei ole velvollinen ilmaisemaan hänelle hänen palvelussuhteessaan tietoja luottamuksellisesti an-

taneen henkilöllisyyttä eikä salassa pidettäviä taktisia tai teknisiä menetelmiä.

Poliisin henkilöstöön kuuluva ei ole velvollinen paljastamaan valeostajana tai peitetoiminnassa toimineen henkilöllisyyttä koskevaa tietoa, jos tiedon ilmaiseminen vaarantaisi valeostajan tai peitetoiminnassa toimineen tai tämän läheisten turvallisuuden, valeostajan tai peitetoiminnassa toimineen tulevien vastaavanlaisten tehtävien hoitoa taikka tiedonhankinnan onnistumisen.

45 a §

Vapaaehtoistoiminta

Poliisi voi käyttää vapaaehtoisjärjestöjä apunaan etsintätehtävissä sekä muissa sellaisissa avustustehtävissä, joihin ei sisälly merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Päätöksen vapaaehtoisjärjestön käyttämisestä etsintätehtävässä tekee etsintätehtävää johtava poliisimies. Päätöksen vapaaehtoisjärjestön käyttämisestä muussa avustustehtävässä tekee päällystöön kuuluva poliisimies.

47 §

Korvausten suorittaminen

Edellä 45 tai 45 a §:ssä tarkoitettua avustustyön aiheuttamista välittömistä kustannuksista suoritetaan korvaus valtion varoista. Avustustyöhön osallistunut on oikeutettu saamaan valtion varoista työhön käytetyn ajan mukaan lasketun kohtuullisen palkkion.

Poliisin avustustyöhön 45 tai 45 a §:n mukaisesti osallistuneelle sattuneesta tapaturmasta suoritetaan korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapa-turman korvaamisesta säädetään, jollei vahingoittunut muutoin ole oikeutettu tapaturmavakuutuslain (608/1948) tai sotilasvammalain (404/1948) mukaiseen korvaukseen. Tässä momentissa tarkoitettua korvausta koskevan asian käsittelee ensimmäisenä asteena Valtiokonttori.

Avustustyöhön osallistuneen vahingot korvataan valtion varoista siten kuin valtion

virantoimituksesta tai työtehtävästä aiheutuneiden eräiden vahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (794/1980) säädetään.

54 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

1) poliisin toiminnallisista johtosuhteista, erityisistä poliisitutkintaan eräissä tapauksissa liittyvistä tehtävistä, 47 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemisessa ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä sekä poliisin tunnuskuvasta, virkamerkistä ja aseistuksesta;

Sisäasiainministeriö voi antaa asetuksella tarkempia säännöksiä poliisivaltuuksien myöntämisestä, kiinni otettujen käsittelystä, haltuun otetun omaisuuden säilyttämisestä, poliisitutkinnan suorittamisesta, kulkuneuvon

pysäyttämisestä, automaattisesta tieliikenteen valvonnasta, voimakkeiden käyttämisestä, eläimen kiinniottamisesta, säilyttämisestä ja lopettamisesta, virka-avun antamisesta muissa kuin 2 momentin 3 kohdan mukaisissa tapauksissa, teknisen valvonnan, tarkkailun, teknisen tarkkailun, peitetoiminnan, valeoston ja televalvonnan, telekuuntelun sekä tietolähdetoiminnan järjestämisestä ja valvonnasta, poliisitoimenpiteiden kirjaamisesta sekä virkapuvun mallista ja sen yhteydessä käytettävistä merkeistä.

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Poliisimiehen, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa 9 d §:ssä tarkoitettua sivutoimintaa, tulee hakea tarvittava lupa tai tulee lopettaa sivutoimintansa vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tuula Haatainen*

N:o 526

L a k i**oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 2 ja 5 a §:n muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta 21 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (945/1984) 2 §:n 1 momentti ja 5 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti laissa 624/1999 ja 5 a §:n 2 momentti laissa 404/1995, seuraavasti:

2 §

Tiedot oikeudenkäynnistä

Tuomioistuimen diaariin ja muuhun asiakirjahakemistoon tehdyt merkinnät asianosaisen nimestä samoin kuin asian laadusta sekä asian käsittelyn istuntoajankohdasta ja -paikasta tulevat julkisiksi, kun ne on tehty. Pakkokeinolain (450/1987) 5 a luvussa tarkoitettua pakkokeinoa, poliisilain (493/1995) 32 b §:ssä tarkoitettua poliisitoimenpidettä tai tullilain (1466/1994) 20 f §:ssä tarkoitettua tullitoimenpidettä koskevassa asiassa tehdyt merkinnät tulevat julkisiksi vasta, kun pakkokeinon taikka poliisi- tai tullitoimenpiteen käytöstä viimeistään on ilmoitettava rikoksesta epäillylle taikka poliisi- tai tullitoimenpiteen kohteelle, jollei tuomioistuin päättä toisin.

5 a §

Eräiden rikosasiain käsittelyn julkisuudesta

Pakkokeinolain 5 a luvussa tarkoitettua pakkokeinoa, poliisilain 32 b §:ssä tarkoitettua poliisitoimenpidettä tai tullilain 20 f §:ssä tarkoitettua tullitoimenpidettä koskeva asia käsitellään sekä päätös julistetaan myös sovellettujen lainkohtien ja tuomiolauselman osalta yleisön läsnä olematta. Päätös ja oikeudenkäyntiaineisto tulevat julkisiksi, kun pakkokeinon taikka poliisi- tai tullitoimenpiteen käytöstä on viimeistään ilmoitettava rikoksesta epäillylle taikka poliisi- tai tullitoimenpiteen kohteelle, jollei tuomioistuin päättä toisin.

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Tuula Haatainen*

HE 266/2004
 LA 58/2005
 HaVM 10/2005
 EV 83/2005

N:o 527

L a k i

tieliikennelain 48 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 48 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 449/1989, 117/1992, 23/2001 ja 476/2001, siitä mainitulla lailla 117/1992 kumotun 5 momentin tilalle uusi 5 momentti seuraavasti:

48 §

Poikkeussäännökset

tävässä ja valeostotehtävässä toimiessaan erityistä varovaisuutta noudattaen sama oikeus kuin säädettyjä ääni- ja valomerkkejä antavan poliisiauton kuljettajalla poiketa tämän lain säännöksistä.

Poliisimiehellä, tullimiehellä ja rajavartiomiehellä on tarkkailutehtävässä, poliisimiehellä ja tullimiehellä teknisen tarkkailun tehtävässä ja poliisimiehellä peitetoimintateh-

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tuula Haatainen*

N:o 528

L a k i

tuloverolain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 92 §:n 1 momentin
 20 kohta sekä
lisätään lakiin uusi 92 b § seuraavasti:

Osittain tai kokonaan verovapaat ansiotulot

92 b §

Todistelupalkkiot ja vihjepalkkiot

Veronalaista tuloa eivät ole

1) valtion varoista maksettavista todistelukulukustannuksista annetun lain (666/1972) nojalla valtion varoista saatu korvaus matka- ja

toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä; sekä

2) viranomaisen maksama tai välittämä korvaus tai palkkio rikoksen estämistä, rikoksen selvittämistä, rikosentekijän kiinni saamista tai rikoksella saadun hyödyn takaisin saamista edesauttaneesta tiedosta.

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tuula Haatainen*

HE 266/2004
 LA 58/2005
 HaVM 10/2005
 EV 83/2005

3 895002/95

N:o 529

L a k i**henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 2 §:n 3 momentin 11 kohta, 4 §:n 4 momentti, 6 §:n 2 momentti, 19 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 momentin 9 kohta, 26 §:n 1 momentin 2 kohta ja 45 §:n 1 momentin 5 kohta, sekä *lisätään* 2 §:n 3 momenttiin uusi 12 kohta ja 22 §:n 1 momenttiin uusi 9 a kohta seuraavasti:

2 §

Poliisiasiain tietojärjestelmä

Tietojärjestelmään saadaan lisäksi tallettaa poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

11) asiakirjan poliisin päätearkistosta hakua varten tutkinnan ja virka-avun tiedoista ilmoituksen ja tapauksen tunnistetiedot sekä selostusosan tiivistelmän (*tutkinnan ja virka-avun arkistotiedot*);

12) tiedot rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi tietolähteenä käytetystä poliisihallinnon ulkopuolisesta henkilöstä sekä tietolähteen käytöstä ja valvonnasta (*tietolähdetiedot*).

4 §

Epäiltyjen tietojärjestelmä

Epäiltyjen tietojärjestelmää saavat käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla vain rikostiedustelu-, rikosanalyysi- ja tarkkailutehtäviin määrätty poliisin henkilöstöön kuuluvat.

HE 266/2004
 LA 58/2005
 HaVM 10/2005
 EV 83/2005

6 §

Poliisin muut henkilörekisterit

Yhden tai useamman poliisiyksikön käyttöön voidaan perustaa myös:

1) muu poliisin henkilörekisteri kuin 2—5, 30 tai 31 §:ssä tarkoitettu tietojärjestelmä;

2) sellaisen rikoksen, josta saattaa seurata vankeutta, estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi tarpeellista rikosanalyysia varten tilapäinen rekisteri, jossa saa yhdistää, tallettaa ja muuten käsitellä 2—4 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmien tietoja, poliisin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja rikostiedustelu-, tarkkailu- ja havaintotietoja sekä 14 §:n 2 kohdassa mainittuja tietoja.

19 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Rekisterinpitäjä voi erityisestä syystä antaa salassapitosäännösten estämättä 4 §:ssä tarkoitettuun epäiltyjen tietojärjestelmään ja 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun

rekisteriin teknisen käyttöyhteyden puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määrätyille virkamiehille sekä vankeinhoitolaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määrätyille virkamiehille, joilla on poliisilain 8 §:ssä säädetty erityiset poliisivaltuudet.

22 §

Tietojen poistaminen poliisiasiain tietojärjestelmästä

Poliisiasiain tietojärjestelmästä tiedot poistetaan seuraavasti:

9) tutkinnan ja virka-avun tiedoista rikosilmoitustiedot yhden vuoden kuluttua epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta ja muut ilmoitustiedot viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta; jos samassa rikosilmoituksessa on useampia rikoksia, tiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta; jos rikoksen tekoaika on voitu määrittellä vain aikavälillä, tiedon poistamisen määräaika lasketaan myöhäisemmästä ajankohdasta;

9 a) tietolähdetiedot kymmenen vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä.

26 §

Tietojen poistaminen muista henkilörekistereistä

Poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

tehtävien suorittamiseksi perustetuista 6 §:ssä tarkoitetuista henkilörekistereistä tiedot poistetaan seuraavasti:

2) edellä 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista henkilörekistereistä viiden vuoden kuluttua ja muista poliisiyksikön ja useamman kuin yhden poliisiyksikön käyttöön perustetuista henkilörekistereistä kymmenen vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tarpeen; tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

45 §

Tarkastusoikeuden rajoittaminen

Tarkastusoikeutta ei ole lainkaan:

5) muihin poliisin henkilörekistereihin sisältyviin henkilöä tai tekoa koskeviin luokitus-, tarkkailu-, tekotapa- tai tietolähdetietoihin.

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tuula Haatainen*

N:o 530

L a k i**keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen soveltamisesta 20 päivänä helmikuuta 2004 annetun lain (148/2004) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Toisen jäsenvaltion virkamiehen oikeus peitetoimintaan ja valeostoihin Suomessa

Suomen toimivaltaisen viranomaisen kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain mukaisesti hyväksymän oikeusapupyynnön nojalla Euroopan unionin toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle virkamiehelle voidaan antaa Suomen alueella oikeus suorittaa rikoksen selvittämiseksi peitetoimintaa

ja valeostoja pakkokeinolain (450/1987) 6 luvun 7 §:n sekä poliisilain (493/1995) 28, 31 a, 31 b, 32 a ja 33 a §:n mukaisesti. Vastaava oikeus voidaan antaa Euroopan unionin toisen jäsenvaltion virkamiehelle myös Suomen toimivaltaisen viranomaisen kysymyksessä olevalle jäsenvaltiolle esittämän oikeusapupyynnön perusteella.

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Tuula Haatainen*

N:o 531

L a k i

tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 19 päivänä toukokuuta 2004 annetun lain (427/2004) 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Suomen toimivaltaisen viranomaisen tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehdyn yleissopimuksen mukaisesti hyväksymän pyynnön nojalla Euroopan unionin toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle virkamiehelle voidaan antaa Suomen alueella oikeus suorittaa rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi peitet toimintaa ja valeostoja pakokokeinolain (450/1987) 6 luvun 7 §:n sekä

poliisilain (493/1995) 28, 31 a, 31 b, 32 a ja 33 a §:n mukaisesti. Vastaava oikeus voidaan antaa Euroopan unionin toisen jäsenvaltion virkamiehelle myös Suomen toimivaltaisen viranomaisen kysymyksessä olevalle jäsenvaltiolle esittämän pyynnön perusteella.

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tuula Haatainen*

N:o 532

Tasavallan presidentin asetus**Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen voimaansaattamisesta ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta**

Annettu Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia asioita käsittelemään määrätyn ulkomaankauppa- ja kehitysministerin esittelystä, säädetään:

1 §

Cotonoussa Beninissä 23 päivänä kesäkuuta 2000 tehty Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välinen kumppanuussopimus ja Brysselissä 18 päivänä syyskuuta 2000 tehty Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden välinen sisäinen sopimus Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen rahoituspöytäkirjan mukaisesta yhteisön tukien rahoituksesta ja hoidosta sekä taloudellisen avun jakamisesta EY:n perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitetuille merentakaisille maille ja alueille sekä Brysselissä 18 päivänä syyskuuta 2000 Euroopan unionin jäsenvaltioiden AKT-EY-kumppanuussopimuksen täytäntöönpanemiseksi toteuttavista toimenpiteistä ja noudatettavista menettelyistä tehty sisäinen sopimus, jotka eduskunta on hyväksynyt 10 päivänä joulukuuta 2001 ja jotka tasavallan presidentti on hyväksynyt 1 päivänä helmikuuta 2002 ja joiden hyväksymi-

sestä on ilmoitettu AKT-valtioiden sihteeristöön 18 päivänä helmikuuta 2002 ja Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle 15 päivänä huhtikuuta 2003, ovat voimassa 1 päivästä huhtikuuta 2003 niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 1 päivänä helmikuuta 2002 annettu laki (80/2002) tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

3 §

Sopimusten muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa.

4 §

Tämä asetus tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2005.

Naantalissa 15 päivänä heinäkuuta 2005

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri *Paula Lehtomäki*

N:o 533

Valtioneuvoston asetus**ajokorttiasetuksen 19 ja 26 §:n muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 7 päivänä heinäkuuta 2005

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä

muutetaan 18 päivänä syyskuuta 2003 ajokorttiasetuksen muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (814/2003) voimaantulosäännös, seuraavasti:

— — — — —
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2003. Sen 19 §:n 2 momentin ja 26 §:n 1 momentin vaatimuksesta, joka koskee komission direktiivin 2000/56/EY liitteen II moottoripyörän ajotaitoa ja ajotapaa koskevan kokeen kohtien 6.2.4 ja 6.2.5 soveltamista 50 kilometrin tuntinopeudella, saadaan kuitenkin poiketa 29 päivään syyskuuta 2008 saakka mainittu päivä mukaan lukien. Mainitun direktiivin liitteen II kohdassa 5.2 mainittujen ajokokeessa käytettäviä ajoneu-

voja koskevien vaatimusten soveltamisesta saadaan poiketa 30 päivään syyskuuta 2010 saakka mainittu päivä mukaan lukien, jos ajoneuvo on hyväksytty kouluajoneuvoksi ennen tämän asetuksen voimaantuloa ja se täyttää tämän asetuksen voimaantullessa voimassa olleet ajokokeessa käytettävää ajoneuvoa koskevat vaatimukset.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2005.

Helsingissä 7 päivänä heinäkuuta 2005

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

Vanhempi hallitussihteeri Eija Maunu

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 522—533, 3 arkkia

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2005

EDITA PUBLISHING OY, PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904